

Аналіз Європейських стандартів звітності для компаній з-за меж ЄС (ESRS-40a)

Зміст

Вступ	3	Особливості архітектури ESRS-40a	10
Місце ESRS-40a у системі ESG звітності ЄС	4	Архітектура ESRS-40a	11
Звітність компаній з-за меж ЄС	5	Порівняння ESRS та ESRS-40a	12
Еволюція ESRS-40a	6	Від подвійної суттєвості до впливу	13
ESRS-40a у системі регулювання ЄС	7	Як оцінюється матеріальність впливу в ESRS-40a	14
Хто підпадає під ESRS-40a	8	Змішаний підхід (Mixed Approach)	15
Строки впровадження ESRS-40a	9	ESRS-40a: сумісність та зовнішнє завірення	16
		Погляд експертів на ESRS-40a	17
		Висновки	18
		Джерела	20

Офіс зеленого переходу є незалежним консультативно-дорадчим органом при Міністерстві економіки України, який допомагає впроваджувати реформи у сфері зеленого переходу, енергетичної та кліматичної політики України. Офіс зеленого переходу здійснює свою діяльність за фінансової підтримки Агенції Великої Британії з міжнародного розвитку та імплементується ГО «ДІКСІ ГРУП».

Вступ

Новий рівень європейської звітності

Європейська система звітності зі сталого розвитку поступово виходить за межі компаній, зареєстрованих у ЄС. CSRD передбачила окремий режим для великих міжнародних груп з-за меж ЄС, які мають значну економічну присутність на європейському ринку. Для виконання цих вимог EFRAG розробив окремий стандарт – ESRS-40a.

Він відображає ширшу логіку регулювання ЄС: великі компанії, які отримують значні доходи на європейському ринку, мають забезпечувати порівнянний рівень прозорості щодо своїх впливів на людей і довкілля незалежно від того, де розташована їхня материнська компанія. Це має одночасно підтримувати прозорість та рівні умови конкуренції ЄС.

Водночас ESRS-40a передбачає дещо вужчий перелік вимог CSRD для іноземних компаній, що працюють з ЄС. Після перегляду законодавства у 2026 році його сфера охоплення орієнтована на найбільші міжнародні групи з істотною присутністю в ЄС. Саме тому стандарт займає окреме місце між європейською системою та глобальними системами звітності.

Від ESRS до ESRS-40a

ESRS-40a побудований на тій самій архітектурі, що й стандарти ESRS: зберігаються 12 стандартів, усі екологічні, соціальні та управлінські теми, а також охоплення ланцюга створення вартості. Тому йдеться не про спрощений набір окремих ESG-показників для компаній з-за меж ЄС, **а про повноцінну систему звітності зі сталого розвитку.**

Водночас між двома системами є принципова концептуальна відмінність. Стандарти ESRS побудовані на подвійній суттєвості – компанія аналізує як свої впливи на людей і довкілля, так і фінансові ризики та можливості, пов'язані зі сталим розвитком. ESRS-40a це лише про **матеріальність впливу.**

Ще одна важлива особливість – запропонований EFRAG **змішаний підхід (Mixed Approach)**. Звітність щодо зміни клімату залишається глобальною, тоді як для інших тем компанія може зосередитися на впливах, пов'язаних з її діяльністю та ринком збуту в ЄС. Таким чином EFRAG намагається поєднати глобальний характер міжнародних груп із конкретною метою європейського регулювання.

Стандарт ще формується

ESRS-40a має тривалу історію розробки. Робота почалася ще як проєкт ESRS for Non-EU Groups (NESRS), була тимчасово призупинена на тлі перегляду CSRD та спрощення ESRS, а у 2026 році відновлена вже з урахуванням нової сфери регулювання. У липні 2026 року EFRAG опублікував Exposure Draft ESRS-40a.

Тому важливо розділяти те, що вже встановлено законодавством ЄС, і те, що поки залишається пропозицією EFRAG. Article 40a вже визначає основні критерії сфери застосування та початок звітності за фінансові роки з 2028 року. Натомість детальна архітектура ESRS-40a, включно зі змішаним підходом та окремими правилами розкриття, ще може змінитися до ухвалення стандарту Європейською комісією.

Це дослідження спирається на чинну редакцію законодавства ЄС та Exposure Draft ESRS-40a станом на 2026 рік. Воно аналізує не лише окремі вимоги, а й логіку стандарту, його відмінності від повних стандартів ESRS та взаємодію з іншими міжнародними системами звітності.

Чому це важливо для України

Для українського бізнесу ESRS-40a вже має практичне значення. Поки Україна не є членом ЄС, українські компанії можуть попадати під дію Article 40a як компанії з-за меж ЄС.

Водночас вплив європейської системи звітності значно ширший за безпосередню сферу Article 40a. Українські компанії інтегровані в європейські ланцюги створення вартості, створюють дочірні компанії в ЄС, залучають європейське фінансування та постачають продукцію міжнародним групам. Тому інформація про їхні впливи може ставати частиною звітності інших компаній навіть тоді, коли сам український бізнес не має власного обов'язку звітувати за ESRS-40a.

Цей процес відбувається паралельно з поступовим запровадженням європейської моделі звітності зі сталого розвитку в Україні. Тому розуміння ESRS-40a важливе не лише для окремих великих українських груп, а й для розуміння того, як формується ширша архітектура звітності, до якої інтегрується український бізнес.

Місце ESRS-40a у системі ESG звітності ЄС

- Звітність компаній з-за меж ЄС
- Еволюція ESRS-40a
- ESRS-40a у системі регулювання ЄС
- Хто підпадає під ESRS-40a
- Строки впровадження ESRS-40a

Звітність компаній з-за меж ЄС

Вихід CSRD за межі ЄС

CSRD створила нову систему обов'язкової звітності зі сталого розвитку в ЄС, але її регуляторний вплив не обмежується європейськими компаніями. Окремий режим передбачено для великих компаній і груп з-за меж ЄС, які мають значну економічну діяльність на його внутрішньому ринку.

Правовою основою цього режиму є стаття 40a Accounting Directive. Вона передбачає звітність щодо кінцевої материнської компанії з третьої країни або відповідної групи, якщо виконуються встановлені критерії.

Таким чином, компанія може бути зареєстрована за межами ЄС, але масштаб її діяльності на європейському ринку може створити для групи обов'язки щодо звітності зі сталого розвитку.

Окремий режим звітності

Для компаній ЄС, на які розповсюджується CSRD, застосовуються стандарти ESRS, тоді як для компаній з-за меж ЄС, які підпадають під Article 40a, передбачені окремі стандарти - ESRS-40a.

Ключова відмінність закладена вже у меті звітності:

- ESRS: суттєві впливи, ризики та можливості;
- ESRS-40a: суттєві впливи на людей і довкілля;
- ризики, можливості, стійкість бізнес-моделі та залежності не входять до обов'язкового змісту ESRS-40a.

Тому ESRS-40a - це не просто застосування звичайних ESRS до іноземних компаній, а окремий режим, створений відповідно до вимог Article 40a. В подальшому у цьому документі ми розглянемо детальніше відмінності і особливості саме ESRS-40a, і їх місце в системі стандартів звітності.

Рівні умови на ринку ЄС

Однією з головних цілей Article 40a є забезпечення рівних умов конкуренції між компаніями, які ведуть значну діяльність на ринку ЄС, незалежно від місця реєстрації їхньої материнської компанії.

EFRAG визначив дві основні цілі ESRS-40a:

- рівні умови для учасників внутрішнього ринку ЄС;
- прозорість щодо впливів великих компаній з-за меж ЄС на людей і довкілля.

Це дозволяє поширити вимоги щодо прозорості на великі міжнародні групи, які отримують значні доходи в ЄС, навіть якщо основна частина їхньої діяльності знаходиться в інших країнах.

Значення для міжнародного бізнесу

Особливість Article 40a полягає в тому, що звіт може стосуватися всієї міжнародної групи, а не лише її дочірньої компанії або філії в ЄС. Але саме європейська компанія або філія забезпечує публікацію та доступність такого звіту.

Для міжнародних груп це означає потенційну необхідність збирати інформацію про впливи у значно ширшому периметрі:

- власні операції;
- компанії групи в різних країнах;
- ланцюг створення вартості;
- впливи на людей і довкілля поза межами ЄС.

Для українських груп із суттєвою присутністю на ринку ЄС Article 40a також може створювати прямі вимоги до звітності. Конкретні критерії охоплення розглядаються у цьому документі далі.

Еволюція ESRS-40a

Стандарт пройшов кілька етапів перегляду

Нинішній ESRS-40a є результатом кількарічної роботи EFRAG, яка змінювалася разом із реформою CSRD. Початково проєкт розроблявся як ESRS for Non-EU Groups (NESRS / N-ESRS) на основі першого набору стандартів ESRS. У 2024 - на початку 2025 року EFRAG фактично завершила технічну розробку першої версії Exposure Draft.

Після початку перегляду CSRD та спрощення стандартів ESRS роботу над проєктом призупинили. У 2026 році EFRAG повернулася до його розробки вже з урахуванням нового регуляторного контексту та оновленої архітектури ESRS.

Тому **ESRS-40a - не просто перейменований N-ESRS 2024 року, а суттєво переглянтий стандарт, адаптований до оновленої CSRD та спрощених ESRS.**

ESRS-40a у системі регулювання ЄС

ESRS-40a - частина ширшої системи, яка поєднує вимоги до звітності, належної обачності, фінансових продуктів і таксономії. Кожен інструмент має свою мету та охоплює різних учасників, але разом вони формують єдину логіку сталого розвитку в ЄС.

	КОРПОРАТИВНА ЗВІТНІСТЬ				НАЛЕЖНА ОБАЧНІСТЬ	СТАЛА ДІЯЛЬНІСТЬ І ФІНАНСУВАННЯ	
	CSRD	ESRS	ESRS-40a	Voluntary Standard (VS) (VSME based)	CSDDD	EU Taxonomy	SFDR
Що регулює	Директива, що встановлює хто і як звітує зі сталого розвитку	Стандарти, що визначають зміст звітності за CSRD	Окремі стандарти звітності для певних компаній з-за меж ЄС	Спрощений добровільний стандарт звітності для МСП	Вимоги до належної обачності щодо впливів на права людини та довкілля	Система класифікації екологічно сталої економічної діяльності	Вимоги до розкриття інформації про сталий розвиток учасниками фінансового ринку
Для кого	Компанії ЄС: >1 000 працівників та >€450 млн чистого обороту	Ті самі компанії, що підпадають під CSRD	Групи з-за меж ЄС: >€450 млн обороту в ЄС (2 роки) + дочірня компанія або філія в ЄС з >€200 млн обороту	Компанії поза обов'язковою сферою CSRD - насамперед до 1000 працівників	>5 000 працівників та >€1,5 млрд світового обороту. Компанії з-за меж ЄС: >€1,5 млрд обороту в ЄС	Компанії, що підпадають під Article 8 Taxonomy Regulation, насамперед компанії у сфері CSRD	Учасники фінансового ринку - керуючі активами, інвестиційні компанії, банки, страхові та пенсійні установи
Статус у ЄС	Чинна директива , суттєво переглянута у 2026 році	Чинні стандарти , фіналізація до кінця 2026	Проект EFRAG , консультації до 31.10.2026	Добровільний стандарт , рекомендований Єврокомісією	Чинна директива , переглянута у 2026 році	Чинне регулювання	Чинний регламент
Впровадження в Україні	Мінфін: законодавчі зміни для запровадження обов'язкової звітності зі сталого розвитку	Мінфін: передбачено застосування ESRS; готується офіційний переклад	Мінекономіки: планується переклад для рекомендаційного застосування	Мінфін: переклад / рекомендаційне застосування	Мінекономіки: підготовка законодавства для імплементації	Мінекономіки: підготовлено законопроект про таксономію сталих видів діяльності та сталі інвестиції	НБУ, НКЦПФР та Мінекономіки: передбачена імплементація вимог у фінансовому секторі

Хто підпадає під ESRS-40a

Критерії ESRS-40a

Для застосування Article 40a мають одночасно виконуватися 2 критерії:

1. Оборот групи в ЄС
- понад €450 млн чистого обороту в ЄС;
 - у кожному з 2 послідовних фінансових років.
2. Присутність у ЄС
- EU subsidiary з оборотом понад €200 млн;
 - або, за відсутності відповідної subsidiary, EU branch з оборотом понад €200 млн.
 - Subsidiary - окрема юридична особа в ЄС, контрольована материнською компанією.
 - Branch - зареєстрована філія самої компанії, яка не є окремою юридичною особою.

Важливо: експорт або продажі в ЄС понад €450 млн без відповідної subsidiary / branch не створюють обов'язку за Article 40a.

Від добровільної до обов'язкової звітності. Приклади для українських компаній

Приклад компанії / групи	Режим / стандарт	Що це означає
Компанія з ≤1 000 працівників , яка не підпадає під обов'язкову звітність за CSRD	Voluntary Standard (VS) (VSME based)	Добровільна звітність для компаній поза сферою CSRD. Стандарт базується на VSME та встановлює межу ESG-інформації, яку від таких компаній можуть вимагати учасники ланцюга створення вартості.
Група з-за меж ЄС: >€450 млн обороту в ЄС × 2 роки + EU subsidiary >€200 млн	ESRS-40a	Дочірня компанія в ЄС забезпечує публікацію звіту щодо материнської компанії / групи з-за меж ЄС.
Група з-за меж ЄС: >€450 млн обороту в ЄС × 2 роки + немає відповідної EU subsidiary + EU branch >€200 млн	ESRS-40a	Філія в ЄС забезпечує публікацію звіту щодо компанії / групи з-за меж ЄС.
Компанія в ЄС: >1 000 працівників + >€450 млн чистого обороту	ESRS	Обов'язкова повна звітність зі сталого розвитку за ESRS. Для материнської компанії групи критерії застосовуються на консолідованому рівні.
Компанія в ЄС: >5 000 працівників + >€1,5 млрд світового обороту	ESRS + вимоги CSDDD	Крім звітності за ESRS, застосовуються вимоги CSDDD щодо належної обачності у сфері прав людини та довкілля. Для компаній з-за меж ЄС CSDDD використовує окремі критерії - >€1,5 млрд обороту в ЄС, без критерію кількості працівників.

Строки впровадження ESRS-40a

Обов'язок звітування для певних компаній з-за меж ЄС встановлений Article 40a Accounting Directive. Після перегляду CSRD у 2026 році вже визначені нові критерії охоплення та передбачено початок застосування вимог до звітності з 2028 фінансового року (звітність в 2029 році за 2028 фінансовий рік).

Водночас ESRS-40a ще не є фінальним стандартом. 23 липня 2026 року EFRAG опублікувала Exposure Draft, який зараз проходить публічні консультації. Отже, до фінального прийняття зміст окремих вимог стандарту ще може змінитися.

Для бізнесу це означає, що критерії потенційного потрапляння під Article 40a вже можна оцінювати, але гар analysis і підготовку систем даних варто актуалізувати після затвердження фінального ESRS-40a.

Компаніям, які потенційно відповідають критеріям Article 40a, доцільно використати 2026-2027 роки для визначення периметра звітності, оцінки суттєвих впливів та підготовки систем збору даних.

Особливості архітектури ESRS-40a

- Архітектура ESRS-40a
- Порівняння ESRS та ESRS-40a
- Від подвійної суттєвості до впливу
- Як оцінюється матеріальність впливу в ESRS-40a
- Змішаний підхід (Mixed Approach)
- ESRS-40a: сумісність та зовнішнє завірення
- Погляд експертів на ESRS-40a

Архітектура ESRS-40a

ESRS-40a зберігають архітектуру 12 ESRS, але адаптують їхній зміст до вимог Article 40a. Стандарти охоплюють усі тематичні напрями E, S і G - звітність не обмежується кліматом.

ESRS-40a 1 визначає принципи підготовки звіту, зокрема матеріальність, периметр звітності, ланцюг створення вартості та спеціальні правила для компаній з-за меж ЄС.

ESRS-40a 2 встановлює загальні розкриття, які формують основу звіту: управління, стратегія, визначення суттєвих впливів, політики, дії, показники та цілі.

10 тематичних стандартів визначають інформацію, яку компанія розкриває щодо суттєвих впливів на людей і довкілля. **На відміну від повних ESRS, ESRS-40a не вимагають звітувати про пов'язані зі сталим розвитком фінансові ризики та можливості** (про це буде детальніше в наступних розділах цього документу).

Порівняння ESRS та ESRS-40a

Елемент	ESRS	ESRS-40a
Архітектура	12 стандартів	✔ Збережено - 12 стандартів
Теми E, S, G	10 тематичних стандартів	✔ Збережено - усі E, S і G теми
Матеріальність	Подвійна матеріальність: впливи + фінансові ризики та можливості	➡ Змінено - лише матеріальність впливу
Ризики та можливості	✔ Розкриваються	✖ Вилучено
Периметр звітності	Глобальний периметр компанії / групи	➡ Адаптовано - глобальний або Mixed Approach
Ланцюг створення вартості	✔ Включається	✔ Збережено , включно з upstream/ downstream за межами ЄС
EU Taxonomy	✔ Застосовується, якщо компанія підпадає під Article 8	✖ Не включені до ESRS-40a

ESRS-40a - не скорочений набір ESG-тем. Зберігаються 12 стандартів, усі напрями E, S і G та охоплення ланцюга створення вартості. Тому компаніям все одно потрібна система збору даних про широкий спектр впливів.

Головне концептуальне спрощення - відмова від фінансової сторони подвійної суттєвості. ESRS-40a зосереджуються на впливах компанії на людей і довкілля, тоді як вимоги щодо sustainability-related risks, opportunities, dependencies та resilience вилучені. Це відповідає меті Article 40a - забезпечити прозорість щодо впливів найбільших груп з-за меж ЄС, які мають значну діяльність у ЄС.

Стандарт адаптований до глобальної діяльності міжнародних груп. Для цього ESRS-40a вводять Mixed Approach та спеціальні правила застосування понять законодавства поза ЄС.

Від подвійної суттєвості до впливу

ESRS: подвійна матеріальність

За стандартами ESRS компанія оцінює сталий розвиток із двох взаємопов'язаних перспектив.

1. Матеріальність впливу

- Компанія → люди та довкілля
- Чи має компанія фактичні або потенційні, позитивні або негативні суттєві впливи на людей або довкілля

2. Фінансова матеріальність

- Сталий розвиток → компанія
- Чи можуть питання сталого розвитку створювати суттєві ризики або можливості для фінансового стану, результатів, грошових потоків, доступу до фінансування або вартості капіталу компанії

ESRS = обидві перспективи

ESRS-40a: матеріальність впливу

ESRS-40a залишає лише першу перспективу:

- Компанія → люди та довкілля
- Компанія визначає свої суттєві фактичні та потенційні, позитивні та негативні впливи.

Водночас із ESRS-40a вилучені вимоги щодо:

- ✗ фінансової суттєвості
- ✗ sustainability-related risks
- ✗ opportunities
- ✗ dependencies
- ✗ resilience

Це одна з принципових відмінностей ESRS-40a від повних ESRS.

Що залишається в оцінці

Відмова від фінансової суттєвості не означає спрощення оцінки до переліку ESG-тем.

Компанія все одно має визначити, які її впливи є суттєвими, враховуючи:

- власні операції;
- продукти та послуги;
- ділові відносини;
- upstream і downstream ланцюг створення вартості;

Тобто, стандарт ESRS-40a вимагає визначити, які конкретні впливи компанії в межах тем є суттєвими.

Що змінюється для бізнесу

Менше аналітичних вимірів. Компанії не потрібно окремо визначати, як кожне питання сталого розвитку може фінансово вплинути на сам бізнес.

Але широкий периметр впливів зберігається. Оцінка не обмежується власними підприємствами чи територією ЄС - вона може охоплювати діяльність і ланцюг створення вартості глобальної групи.

Тому **оцінка матеріальності залишається центральним етапом звітності зі сталого розвитку, навіть по ESRS-40a**. Саме її результат визначає, які тематичні питання та відповідна інформація потраплять до звіту.

Як оцінюється матеріальність впливу в ESRS-40a

Визначення впливів

Компанія визначає впливи на людей і довкілля, пов’язані з:

- власними операціями;
- продуктами та послугами;
- upstream і downstream ланцюгом створення вартості;
- прямими та непрямыми діловими відносинами.

Оцінюються впливи у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі.

Важливим джерелом для їх визначення є взаємодія зі стейкхолдерами – працівниками, громадами, працівниками ланцюга створення вартості, споживачами.

Чотири типи впливів

Кожен визначений вплив належить до однієї з чотирьох категорій:

	Фактичний	Потенцій-ний
Негативний	вже від-бувається / відбувся	може виникнути
Позитив-ний	вже існує	може виникнути

Це важливо, тому що критерії оцінювання для цих чотирьох випадків відрізняються.

Позитивні та негативні впливи оцінюються окремо - позитивний вплив не компенсує негативний.

Негативні впливи - критерії оцінки

Severity / серйозність:

- Scale – масштаб: наскільки серйозним є вплив;
- Scope – охоплення: наскільки широко він поширений / скільки людей зачіпає;
- Irremediable character – невідновність: наскільки складно або неможливо усунути наслідки.

Для потенційного негативного впливу додатково оцінюється:

- Likelihood – ймовірність його виникнення.

Для потенційних негативних впливів на права людини серйозність має пріоритет над ймовірністю.

Позитивні впливи - критерії оцінки

Оцінюються за:

- масштабом;
- охопленням;
- для потенційних – також ймовірністю.

Визначення суттєвості

Компанія застосовує кількісні та/або якісні пороги, щоб визначити, які з ідентифікованих впливів є суттєвими. Стандарт не встановлює єдиного універсального числового порогу для всіх компаній – оцінка залежить від характеру конкретного впливу та обставин діяльності.

Результат оцінки визначає, які теми ESRS-40a та пов’язані з ними розкриття потрапляють до звіту.

Тобто логіка працює знизу вгору:

Діяльність → Вплив → Оцінка → Суттєвий вплив → Розкриття у звіті

Матеріальність визначається на рівні конкретних впливів, а не ESG-тем загалом. Результат оцінки визначає, які розкриття потрапляють до звіту.

Змішаний підхід (Mixed Approach)

Базовий варіант

Компанія звітує про суттєві впливи всієї глобальної групи, незалежно від того, де вони виникають.

- Усі теми E, S, G → глобально
- Периметр охоплює:
- власні операції;
- продукти та послуги;
- upstream і downstream ланцюг створення вартості.

Компанія завжди може обрати глобальний підхід для всього ESRS-40a.

Змішаний підхід

Змішаний підхід (Mixed Approach) дозволяє для тем, крім зміни клімату, за визначених умов обмежити периметр впливами, пов'язаними з ЄС.

- E1 Зміна клімату

 Глобально

- E2-E5 + S1-S4 + G1

 Впливи, пов'язані з ЄС

Змішаний підхід можна застосовувати на рівні окремої теми, підтеми або групи впливів, а не обов'язково однаково до всього звіту.

Периметр визначається за двома принципами:

1. За місцем діяльності (location-based)
2. За ринком збуту (customer-based)

Впливи, пов'язані з продуктами та послугами, проданими або наданими в ЄС, а також тими, щодо яких обґрунтовано очікується продаж або надання в ЄС.

Важливо: ланцюг створення вартості при цьому не обмежується територією ЄС. Наприклад, виробництво або постачальники в Україні можуть входити до периметра, якщо вони пов'язані з продукцією, що продається в ЄС.

Умови та прозорість

Змішаний підхід можна використовувати, якщо компанія може змістовно ідентифікувати та відокремити впливи, пов'язані з ЄС.

У звіті компанія має розкрити:

- який підхід використано - глобальний чи змішаний;
- методологію визначення периметра;
- як саме застосовано змішаний підхід;
- ступінь охоплення ланцюга створення вартості.

Статус: змішаний підхід є частиною Exposure Draft ESRS-40a і ще може бути змінений за результатами консультації.

Змішаний підхід дозволяє обмежити некліматичні розкриття впливами, пов'язаними з ЄС, тоді як звітність щодо зміни клімату залишається глобальною.

ESRS-40a: сумісність та зовнішнє завірення

ISSB, GRI та інші стандарти

ESRS-40a враховує, що міжнародні групи можуть уже звітувати за стандартами ISSB, GRI або національними стандартами звітності.

Такі стандарти можуть використовуватися для розкриттів, специфічних для конкретної компанії (entity-specific disclosures), якщо відповідне питання недостатньо охоплене ESRS-40a.

Зберігається також можливість включення інформації шляхом посилання (incorporation by reference) на інші документи за встановлених умов.

Водночас **використання ISSB, GRI чи національного стандарту саме по собі не замінює ESRS-40a**. Їхні цілі відрізняються, а можливості поєднання залежать від конкретних розкриттів.

Альтернатива - повні ESRS

Материнська компанія з-за меж ЄС може замість ESRS-40a підготувати звітність за повними стандартами ESRS.

- Це створює вибір:
 - ESRS-40a
 - спеціальний режим для Article 40a;
 - матеріальність впливу;
 - можливий змішаний підхід.
- Повні стандарти ESRS
 - подвійна матеріальність;
 - ширший обсяг вимог
 - можуть бути доцільними для компаній, які вже використовують ESRS у межах групи.

Застосування повних ESRS на рівні материнської компанії також може звільнити її окремі дочірні компанії у ЄС від власної звітності (по ESRS-40a).

Обов'язкове зовнішнє завірення

Article 40a встановлює вимогу публікувати звіт разом із висновком щодо зовнішнього завірення (assurance opinion). Висновок має надати материнська компанія з-за меж ЄС.

Водночас передбачений окремий сценарій, якщо висновок не надано: дочірня компанія або філія в ЄС публікує звіт та заяву про відсутність висновку щодо завірення. Вона не зобов'язана самостійно отримувати його замість материнської компанії.

Отже, **звіт ESRS-40a може бути опублікований без висновку щодо завірення, але його відсутність має бути публічно зазначена**.

Погляд експертів на ESRS-40a

Сью Ллойд
(Sue Lloyd)

Віцепредседателю Ради з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB)

«Багато компаній, на які поширюватиметься ESRS-40a, вже звітують або готуються звітувати за стандартами ISSB чи національними стандартами, що базуються на ISSB. Ми працюємо з EFRAG над тим, щоб визначити, як такі компанії зможуть ефективно застосовувати підхід "ISSB+", використовуючи звітність за ISSB як основу та доповнюючи її інформацією, необхідною для ESRS-40a.

ISSB та ESRS-40a розглядають сталий розвиток з різних перспектив: стандарти ISSB зосереджені на ризиках і можливостях сталого розвитку, які можуть вплинути на перспективи компанії, тоді як ESRS-40a - на впливах компанії на людей і довкілля. Водночас між ними є значний перетин, особливо щодо клімату»

Андреас Раше
(Andreas Rasche)

Професор і заступник декана Копенгагенської школи бізнесу (Copenhagen Business School), експерт зі сталого розвитку та ESG

«Бути поза сферою дії CSRD не означає бути поза сферою соціальних та екологічних ризиків. Саме тому багато компаній, виключених зі сфери регулювання, не можуть просто відмовитися від кліматичної звітності, навіть якщо Omnibus звільнив їх від відповідних вимог. Очікування банків, інвесторів і бізнес-партнерів не зменшуються - так само як і їхні моделі оцінки ризиків.

Ринки адаптуються до кліматичних реалій незалежно від того, чи "спрощується" регулювання і чи говоримо ми про послаблення у політиці сталого розвитку. Для банків це насамперед розрахунок ризику»

Висновки

Висновки

ESRS-40a - окремий режим, а не “ESRS light”

ESRS-40a формує окремий режим звітності для найбільших міжнародних груп з-за меж ЄС, а не просто скорочену версію стандартів ESRS. Попри значно вужчу сферу застосування після перегляду CSRD, сам стандарт ESRS-40a зберігає широку тематичну архітектуру: 12 стандартів, усі екологічні, соціальні та управлінські теми та охоплення ланцюга створення вартості.

Головне спрощення відбувається не через вилучення ESG-тем, а через зміну концепції суттєвості. ESRS-40a відмовляється від фінансової сторони подвійної суттєвості та концентрується на тому, як міжнародна група впливає на людей і довкілля. Саме оцінка цих впливів визначатиме основний зміст звітності.

Тому компаніям не варто оцінювати складність ESRS-40a лише за кількістю формальних вимог. Навіть без аналізу фінансових ризиків і можливостей стандарт потребує розуміння впливів у власній діяльності, продуктах і послугах, бізнес-відносинах та глобальному ланцюгу створення вартості.

ЄС обмежує регуляторний периметр, але не робить його суто європейським

Одна з найважливіших особливостей ESRS-40a - спроба знайти баланс між глобальним характером міжнародних груп та їхньою присутністю на ринку ЄС. Саме цю функцію виконує змішаний підхід: кліматичні впливи залишаються глобальними, тоді як для інших тем можна обмежити аналіз впливами, пов'язаними з ЄС.

Однак “пов'язаний з ЄС” не означає “відбувається всередині ЄС”. Стандарт враховує як місце діяльності, так і ринок збуту, а відповідний ланцюг створення вартості може простягатися далеко за межі ЄС. Тому виробництво, постачальники чи інші бізнес-відносини в Україні або третіх країнах можуть залишатися частиною периметра звітності.

Це важлива особливість майбутньої системи: географічне звуження звітності не означає автоматичного звуження ланцюга створення вартості до кордонів ЄС.

ESRS-40a стає частиною глобальної архітектури звітності

Багато міжнародних груп і корпорацій уже використовують ISSB (IFRS S1/S2), GRI, національні стандарти або повні ESRS. Exposure Draft ESRS-40a передбачає механізми використання іншої звітності, включення інформації шляхом посилання та можливість застосування повних ESRS замість ESRS-40a.

Особливо важливою є взаємодія з ISSB. Дві системи дивляться на сталий розвиток з різних перспектив: ISSB - через ризики та можливості для компанії, ESRS-40a - через впливи компанії на людей і довкілля. Водночас значна частина даних та процесів може перетинатися, особливо у сфері клімату.

Тому стратегічно для міжнародних груп і корпорацій більш логічним виглядає не створення окремої системи під кожен стандарт, а єдина архітектура даних і звітності, яка дозволяє доповнювати базовий набір інформації відповідно до різних регуляторних вимог. Розвиток підходу “ISSB+” може стати одним із ключових напрямів такої інтеграції.

Для України важливо дивитися ширше за пряме охоплення

Безпосередньо ESRS-40a стосуватиметься лише найбільших українських груп, які одночасно досягнуть високого порогу обороту в ЄС та матимуть достатньо велику дочірню компанію або філію в ЄС (але і ще не попадатимуть під вимоги стандартів ESRS). Сам експорт до ЄС, навіть значний, не створює обов'язку звітувати за Article 40a. Тому ESRS-40a дійсно можна сприймати як проміжну ланку між добровільними рамками звітності (VSME, GRI) та обов'язковими (ESRS).

У ширшій перспективі ESRS-40a варто розглядати разом із переходом України до європейської системи звітності зі сталого розвитку. Для українського бізнесу поступово формується єдиний європейський контекст: повні стандарти ESRS для компаній у сфері CSRD, ESRS-40a для найбільших груп та добровільні стандарти (VSME) для компаній поза обов'язковою сферою.

The image features a dark, atmospheric photograph of a forested mountain range. The foreground is filled with dense, dark green trees, while the background shows misty, rolling hills. On the right side of the image, there is a vertical strip containing a light green geometric pattern. This pattern consists of a grid of squares, with some squares further divided by diagonal lines from the top-left to the bottom-right corner. The overall color palette is dominated by dark greens and blues, with the light green grid providing a sharp contrast.

Джерела

Джерела

Нормативна база ЄС

- Directive (EU) 2026/470 - актуальні зміни до CSRD, включно з новими порогами для Article 40a та змінами сфери застосування.
 - [EUR-Lex - Directive \(EU\) 2026/470](#)
- Directive 2013/34/EU (Accounting Directive), Articles 40a-40d - правова основа звітності для компаній з-за меж ЄС, відповідальність, публікація та зовнішнє завірення.
 - [EUR-Lex - Accounting Directive](#)
- Directive (EU) 2022/2464 (CSRD) - законодавча основа європейської системи звітності зі сталого розвитку та початкове запровадження Article 40a.
 - [EUR-Lex - CSRD](#)
- [Основні документи EFRAG щодо ESRS-40a.](#)
 - EFRAG - ESRS-40a

Професійні та експертні джерела

- [ERM. ESRS 40a analysis, 2026](#)
- [PwC. ESRS-40a - EFRAG proposes standards for non-EU groups, 2026](#)
- [KPMG. Sustainability reporting for non-EU groups, 2026](#)
- [EY. EFRAG consults on sustainability reporting standards for non-EU groups, 2026](#)
- [Deloitte. IAS Plus. ESRS-40a Exposure Draft, July 2026](#)
- [Bird & Bird. Beyond Borders: Key Takeaways from EFRAG's 40a ESRS Exposure Draft for Non-EU Companies, 2026](#)
- [Ropes & Gray. Assessing the Proposed ESRS 40a for CSRD Reporting: Considerations for US-Based Companies, August 2026](#)

 Instagram

 Facebook

 LinkedIn

 DiXi Group

 Green Transition Office